COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 2.6.2021
COM(2021) 528 final

COMUNICARE A COMISIEI

Actualizare privind supravegherea mai strictă - Grecia, iunie 2021

{SWD(2021) 528 final}

CONTEXT

Evoluțiile economice și politicile din Grecia sunt monitorizate în cadrul semestrului european pentru coordonarea politicilor economice și în temeiul cadrului de supraveghere mai strictă în conformitate cu articolele 2 și 3 din Regulamentul (UE) nr. 472/2013 ([1]). Implementarea supravegherii mai stricte pentru Grecia ([2]) confirmă faptul că Grecia trebuie să aplice în continuare măsuri pentru a aborda sursele sau potențialele surse de dificultăți economice și financiare, implementând în același timp reforme structurale pentru a sprijini o creștere economică robustă și durabilă.

Supravegherea mai strictă oferă un cadru cuprinzător pentru monitorizarea evoluțiilor economice și pentru continuarea politicilor necesare în vederea asigurării unei redresări economice sustenabile. Ea permite evaluarea periodică a evoluțiilor economice și financiare recente din Grecia, precum și monitorizarea condițiilor de finanțare a datoriei suverane și actualizări ale analizei sustenabilității datoriei. Supravegherea mai strictă furnizează, de asemenea, cadrul de evaluare a angajamentului general asumat de Grecia față de Eurogrup la 22 iunie 2018 de a continua și de a finaliza reformele adoptate în cadrul programului bazat pe Mecanismul european de stabilitate și de a asigura protejarea obiectivelor reformelor importante adoptate în cadrul programelor de asistență financiară. În acest context, supravegherea mai strictă monitorizează implementarea angajamentelor specifice de a finaliza principalele reforme structurale demarate în cadrul programului în șase domenii-cheie, în termenele convenite, până la jumătatea anului 2022, și anume: (i) politicile bugetare și structurale, (ii) asistența socială, (iii) stabilitatea financiară, (iv) piețele muncii și ale produselor, (v) Corporația elenă pentru active și participații și privatizarea și (vi) modernizarea administrației publice ([3]).

Acesta este cel de al zecelea raport privind supravegherea mai strictă pentru Grecia. Raportul este emis în paralel cu bilanțul aprofundat al dezechilibrelor macroeconomice și cu recomandările specifice fiecărei țări în care se evaluează Programul de stabilitate al Greciei pentru 2021 în cadrul semestrului european. Raportul se bazează pe constatările unei misiuni efectuate la distanță în perioada 20-21 aprilie 2021 și pe un dialog regulat cu autoritățile. Misiunea a fost derulată de Comisia Europeană în colaborare cu Banca Centrală Europeană ([4]); Fondul Monetar Internațional a participat în contextul cadrului său de supraveghere post-program, în timp ce Mecanismul european de stabilitate a participat în contextul sistemului său de avertizare timpurie și în conformitate cu Memorandumul de înțelegere din 27 aprilie 2018 privind relațiile de lucru dintre Comisia Europeană și Mecanismul european de stabilitate. Prezentul raport evaluează punerea în aplicare a

([1]) Regulamentul (UE) nr. 472/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 21 mai 2013 privind consolidarea supravegherii economice și bugetare a statelor membre din zona euro care întâmpină sau care sunt amenințate de dificultăți grave în ceea ce privește stabilitatea lor financiară, JO L 140, 27.5.2013, p. 1.

([2]) Decizia de punere în aplicare (UE) 2021/998 a Comisiei din 17 februarie 2021 privind prelungirea supravegherii mai stricte pentru Grecia.

([3]) https://www.consilium.europa.eu/media/35749/z-councils-council-configurations-ecofin-eurogroup-2018-180621-specific-commitments-to-ensure-the-continuity-and-completion-of-reforms-adopted-under-the-esm-programme_2.pdf.

([4]) Personalul BCE a participat la misiunea de evaluare în conformitate cu competențele BCE și, prin urmare, a furnizat expertiză cu privire la politicile din sectorul financiar și la aspecte macro-critice, cum ar fi obiectivele bugetare principale, precum și nevoile în materie de sustenabilitate și de finanțare. Misiunea de evaluare a fost precedată de o misiune tehnică, de asemenea efectuată la distanță, în perioada 6 martie-14 aprilie 2021.

angajamentelor asumate de Grecia față de Eurogrup în ceea ce privește finalizarea reformelor până la sfârșitul anului 2020 și furnizează informații cu privire la angajamentele care trebuie îndeplinite până la jumătatea anului 2021. Raportul a fost elaborat ținând cont de informațiile disponibile până la data-limită de 27 mai 2021.

Prezentul raport ar putea fi utilizat de Eurogrup drept bază pentru a decide cu privire la activarea următorului set de măsuri referitoare la datorie condiționate de politici, în valoare de 748 de milioane EUR. Aceste măsuri au fost convenite împreună cu Eurogrupul la 22 iunie 2018 și includ transferul sumelor echivalente veniturilor care provin din obligațiunile de stat ale Greciei deținute de către băncile centrale în baza Programului privind piețele titlurilor de valoare și a Acordului privind activele financiare nete și renunțarea la marja de dobândă suplimentară pentru anumite împrumuturi acordate de Fondul european de stabilitate financiară. Cea de a doua tranșă de măsuri referitoare la datorie condiționate de politici a fost lansată în urma reunirii Eurogrupului la 30 noiembrie 2020, bazându-se, printre altele, pe evaluarea punerii în aplicare a angajamentelor Greciei pentru mijlocul anului 2020 incluse în raportul de supraveghere mai strictă adoptat de Comisie la 18 noiembrie 2020 ([5]) și având în vedere circumstanțele extraordinare generate de pandemia de coronavirus.

EVALUARE GENERALĂ

Raportul a fost elaborat în contextul persistenței pandemiei și al menținerii măsurilor de limitare a răspândirii bolilor transmisibile, dar și în contextul așteptărilor legate de redeschiderea treptată a economiei ca urmare a campaniei de vaccinare. Economia Greciei a înregistrat o scădere de 8,2 % în 2020, ușor mai mică decât se preconizase, dar totuși mult mai mare decât cea înregistrată la nivelul UE în ansamblu, în principal din cauza ponderii pe care o are sectorul turismului în economie. Creșterea numărului de noi cazuri de coronavirus a determinat autoritățile să mențină restricțiile legate de mobilitatea persoanelor și măsurile de limitare a răspândirii bolilor transmisibile introduse la sfârșitul anului 2020 și la începutul acestui an, în timp ce, mai recent, autoritățile au început să redeschidă cu prudență sectorul turismului pentru turiștii străini. Guvernul a prezentat măsuri suplimentare de politică bugetară pentru anii 2021 și 2022, pentru a sprijini redresarea economică și investițiile private. Se preconizează, prin urmare, că orientarea bugetară va oferi sprijin și va atenua în continuare impactul crizei asupra pieței muncii și asupra situației sociale. Măsurile de protecție în domeniul ocupării forței de muncă beneficiază de sprijin din partea UE, în special prin intermediul noului instrument de finanțare, Instrumentul european de sprijin temporar pentru atenuarea riscurilor de șomaj într-o situație de urgență (SURE), precum și prin Fondul social european. Se preconizează o ușoară creștere a ocupării forței de muncă în 2021, ca urmare a reînceperii treptate a angajărilor și a redeschiderii economiei. Lansarea preconizată a punerii în aplicare a reformelor și a investițiilor prezentate în Planul de redresare și reziliență este menită să ofere un impuls suplimentar de creștere și dinamizarea eforturilor de modernizare a economiei și de reducere a șomajului, a sărăciei și a excluziunii sociale ([6]).

Autoritățile au înregistrat progrese satisfăcătoare în ceea ce privește punerea în aplicare a reformelor într-o gamă amplă de domenii de politică, inclusiv a celor care vor

([5]) https://ec.europa.eu/info/publications/enhanced-surveillance-report-greece-november-2020_en.

([6]) Trimiterile făcute în prezentul raport la Mecanismul de redresare și reziliență nu constituie o evaluare a planului de redresare și reziliență al Greciei și nu pot servi în niciun caz pentru a emite aprecieri preliminare cu privire la evaluarea planului de către Comisie.

contribui la gestionarea impactului socioeconomic al pandemiei și care vor facilita punerea în aplicare a unor noi investiții publice. În special:

- **Se preconizează că, astfel cum s-a convenit, la 1 iunie va fi inițiată reforma regimului de insolvență**, ca urmare a intrării în vigoare, la 1 martie, a cadrului privind reabilitarea întreprinderilor și falimentul acestora. Acest cod reprezintă o reformă majoră a cadrului în materie de insolvență, iar intrarea sa în vigoare este rezultatul unei activități substanțiale de punere în aplicare legată de specificațiile detaliate ale acestuia, precum și de crearea unei platforme informatice interconectate cu cele ale băncilor. Se apreciază că procesul de înființare a entității responsabile de tranzacțiile de vânzare și leaseback va dura semnificativ mai mult decât se preconizase inițial, dar că nu va necesita modificarea dispozițiilor legale relevante și nu va afecta punerea în aplicare a celorlalte aspecte ale cadrului și nici ridicarea suspendării măsurilor de executare, recent adoptată. Sistemul de vânzare și leaseback poate implica un cost bugetar substanțial în cazul în care este clasificat în cadrul administrației publice, autoritățile fiind, prin urmare, îndemnate să îl pună în aplicare într-un mod în care acest risc să fie evitat.

- **Autoritățile au extins schema Hercule pentru a facilita o reducere în continuare a creditelor neperformante.** Schema a fost motorul principal care a făcut posibilă scăderea substanțială a ratei creditelor neperformante, de la peste 40 % la sfârșitul anului 2019 la 30,2 % la sfârșitul anului 2020 ([7]). Se preconizează că extinderea schemei va permite băncilor elene să reducă și mai mult numărul creditelor neperformante și va sprijini eforturile pe care acestea le depun pentru ca rata creditelor neperformante să ajungă la un număr format dintr-o singură cifră în 2022, în conformitate cu strategiile de reducere a creditelor neperformante, recent revizuite, pe care le-au transmis autorității de supraveghere. Succesul acestor planuri ambițioase depinde de o serie de factori, cum ar fi amploarea fluxurilor de noi credite neperformante și condițiile economice și de piață.

- **Se estimează că o reformă cuprinzătoare în domeniul resurselor umane a Autorității independente pentru venituri publice va intra în vigoare la 1 iunie**. Se preconizează că reforma va ajuta autoritatea independentă să își îndeplinească angajamentul specific de a angaja personal adecvat în viitor.

- **Autoritățile au finalizat reforma sistemului de subvenții pentru transportul public local**, un angajament specific, și lansarea la nivel național a **celui de-al treilea și ultimul pilon al venitului minim garantat**, tot un angajament specific care permite să li se furnizeze beneficiarilor venitului minim garantat, începând cu 1 iunie, prestații sociale și servicii de ocupare a forței de muncă adaptate. Reforma venitului minim garantat a avut un impact evident în ceea ce privește reducerea sărăciei, deși ponderea persoanelor expuse riscului de sărăcie sau de excluziune socială este în continuare printre cele mai ridicate din UE (30 % în 2019). În luna septembrie, autoritățile vor legifera cu privire la utilizarea **sistemului de evaluare a**

([7]) Sursă: Banca Greciei, creditele neperformante ca procent din numărul total al creditelor brute acordate clienților pe bază individuală. Această cifră este diferită de cea raportată în cadrul bilanțului aprofundat, întrucât aceasta din urmă este cifra raportată pe bază consolidată de Banca Centrală Europeană și reflectă numărul creditelor neperformante ca procent din numărul total al creditelor și al creanțelor brute (și anume, cele care includ la numitor soldurile de numerar la bănci centrale și alte depozite la vedere).

handicapului bazată pe funcționalități pentru a evalua eligibilitatea prestațiilor în cadrul noului lor program de asistență personală pentru persoanele cu handicap. Acest lucru înseamnă că noul sistem de evaluare va fi utilizat în mod direct pentru deciziile privind prestațiile în natură din primul trimestru al anului viitor, mai degrabă decât pentru că ar fi necesar un proiect-pilot suplimentar privind sistemul de evaluare a funcționalității.

- **Autoritățile au adoptat o restructurare majoră a cadrului privind achizițiile publice**, un nou cadru conceptual privind **controlul intern în administrația publică** și legislația privind instituirea unei **rezerve de proiecte strategice.** Se preconizează că legislația de instituire a unui **mecanism de pregătire a proiectelor** pentru proiectele mari de investiții va fi adoptată la începutul lunii iunie. Deși aceste măsuri trebuie să fie în continuare puse în aplicare pe deplin în viitor, aceste etape sunt esențiale pentru ca Mecanismul de redresare și reziliență să demareze cu succes. Reformele și investițiile incluse în planul de redresare și reziliență sunt complementare reformelor monitorizate în cadrul supravegherii mai stricte, dar au un orizont de timp mai îndelungat și, după caz, dezvoltă în continuare reformele inițiate în cadrul supravegherii mai stricte.

- **Autoritățile au atins obiectivul de 30 % privind achizițiile publice centralizate aferente cheltuielilor cu asistența medicală**, un angajament specific, adoptând totodată măsuri pentru accelerarea colectării sumelor de recuperat și pentru reluarea activităților legate de reforma sistemului de asistență medicală primară.

- **Capacitatea Consiliului suprem pentru selecția personalului civil a fost consolidată** și au fost înregistrate progrese satisfăcătoare în direcția instituirii unui sistem integrat de gestionare a resurselor umane pentru administrația publică. O limitare a recrutării de agenți temporari, la care încă se mai lucrează, va fi pusă în aplicare abia din 2022, însă autoritățile s-au angajat să pună în aplicare în octombrie 2021 o reducere a posturilor temporare asupra căreia s-a convenit.

Reformele au continuat și în alte domenii importante. Autoritățile înregistrează progrese satisfăcătoare în ceea ce privește dezvoltarea primului nivel al **clasificării funcționale a conturilor publice**, prevăzut pentru octombrie 2021, și au elaborat o foaie de parcurs pentru punerea în aplicare a nivelului 2 al acesteia până în aprilie 2022. Clasificarea funcțională este un element esențial pentru elaborarea bugetului și a politicilor. Au fost luate măsuri importante, printre care adoptarea noii legislații primare și secundare, în vederea **simplificării** cerințelor în materie de **acordare de licențe pentru investiții** și a reformării **legii-cadru privind inspecțiile**. În pofida faptului că reformele au asigurat o amplă acoperire sectorială, domeniile legate de acordarea de licențe întreprinderilor pentru activități educaționale nu au fost incluse în prezentul pachet, însă autoritățile le vor aborda până în septembrie 2021. Licitația pentru implementarea sistemului informatic pentru acordarea de licențe și pentru inspecții, care a întâmpinat dificultăți pe parcursul desfășurării, a fost deblocată în cele din urmă, iar decizia finală de atribuire a contractului a fost publicată recent. **Reforma cadastrală** este pe drumul cel bun în conformitate cu foaia de parcurs revizuită, înregistrându-se progrese satisfăcătoare în ceea ce privește finalizarea studiilor cadastrale, înființarea birourilor cadastrale și elaborarea **hărților forestiere.** Ratificarea a 95 % din numărul total al hărților se va realiza în primul trimestru al anului 2022, după prelungirea perioadei pentru depunerea obiecțiilor în urma pandemiei și pentru abordarea deficiențelor administrative și legislative. **Corporația elenă pentru active și participații** elaborează un

plan strategic actualizat, în urma publicării orientărilor ministeriale actualizate elaborate de autorități, în care se pune un accent nou pe gestionarea bazată pe piață a activelor și se adoptă o serie de măsuri binevenite pentru consolidarea rolului corporației în calitate de acționar activ. S-au înregistrat progrese satisfăcătoare în ceea ce privește mai multe dintre **tranzacțiile din cadrul procesului de privatizare** aflat în curs de desfășurare, inclusiv cele care vizează aeroportul Hellinikon, o serie de porturi regionale, bunuri imobile și instalația de stocare subterană a gazelor naturale de la Kavala sud. Progresele în ceea ce privește acțiunile nesoluționate privind concesiunea autostrăzii Egnatia au fost limitate, iar lucrările sunt în întârziere. Nu în ultimul rând, autoritățile au adoptat măsuri relevante pentru a da curs **recomandărilor Grupului de state împotriva corupției** care nu au fost puse încă în aplicare și au stabilit un calendar pentru finalizarea angajamentului specific, realizând totodată îmbunătățirile mult așteptate în ceea ce privește punerea în aplicare a procedurii de declarare a averii.

Autoritățile iau măsuri pentru a remedia întârzierile cauzate de pandemie. În primul rând, contrar planului inițial, **stocul de arierate** a crescut cu 96 de milioane EUR în perioada cuprinsă între decembrie 2020 și februarie 2021, în mare parte din cauza deficitului de lichiditate cu care se confruntă anumite entități. Autoritățile au luat măsuri pentru a remedia situația și au furnizat un plan de lichidare actualizat, care confirmă obiectivele convenite anterior, luând în considerare, în același timp, o nouă analiză cuprinzătoare a factorilor care nu se află sub controlul direct al guvernului. Se preconizează că analiza, care a fost convenită cu instituțiile europene, va sprijini credibilitatea și gradul de îndeplinire a obiectivelor. În paralel, autoritățile înregistrează progrese în ceea ce privește punerea în aplicare a măsurilor structurale pentru a da curs recomandărilor Curții de Conturi a Greciei, axate în principal pe îmbunătățirea sistemelor informatice, pe instituirea unor sisteme eficiente de control intern, pe recrutarea de personal și pe îmbunătățirea procedurilor de plată, majoritatea acestora urmând să fie abordate până la jumătatea anului 2021. În al doilea rând, autoritățile au finalizat cu succes exercițiul de reevaluare a impozitului pe **proprietate ENFIA** și au convenit să devanseze depunerea declarațiilor fiscale, prevăzută pentru august 2022, în primul trimestru al anului 2022, deoarece punerea în aplicare a reformei chiar din 2021 nu mai este fezabilă. În al treilea rând, a fost reluată procedura de actualizare a **salariului minim prevăzut de lege** și se estimează că va fi finalizată până la sfârșitul lunii iulie, iar mult așteptata **reformă a Codului muncii** a fost supusă procesului de consultare publică și s-a planificat ca aceasta să fie prezentată Parlamentului în prima săptămână a lunii iunie, realizându-se astfel o modernizare semnificativă a legislației în domeniul muncii și deschizându-se calea către codificarea acesteia, ceea ce constituie un angajament specific. În cele din urmă, reformele **sistemului judiciar** au înregistrat progrese binevenite, prin adoptarea Codului pentru personalul judiciar și a legislației secundare pentru unitatea „JustStat”, în timp ce lucrările de elaborare a unor legi importante și de creare a de camere specializate vor continua. Există un impuls pozitiv în ceea ce privește digitalizarea sistemului judiciar, dar introducerea, cu mare întârziere, a completării electronice obligatorii a documentelor înregistrează progrese doar în instanțele administrative, deoarece punerea sa în aplicare în instanțele civile și penale este legată de derularea celei de a doua etape a sistemului de gestionare a cauzelor, pentru care licitația va fi relansată — cu un domeniu de aplicare extins — în iulie 2021. Instituțiile europene au încurajat autoritățile să sprijine, în mod opțional, completarea electronică a documentelor în instanțele civile și penale.

În pofida progreselor substanțiale înregistrate în ceea ce privește legislația în materie de insolvență, întreruperile procedurilor judiciare din cauza pandemiei au continuat să afecteze punerea în aplicare a altor reforme în sectorul financiar în primul trimestru al

anului 2021, dar procesele sunt reluate treptat. Acest lucru este valabil în special în ceea ce privește instrumentarea stocului de cauze anterioare restante de insolvență a gospodăriilor. Deși foaia de parcurs specifică pentru accelerarea instrumentării este în curs de punere în aplicare, există acum posibilitatea ca executarea completă să fie amânată dincolo de ținta stabilită pentru sfârșitul anului 2021. Suspendarea orizontală a procedurilor de executare silită, inclusiv a licitațiilor, intrată în vigoare din noiembrie 2020 și care a fost evaluată ca având un efect negativ potențial asupra reducerii creditelor neperformante, a fost ridicată la începutul lunii aprilie 2021, permițând reluarea treptată a tuturor etapelor procedurilor de executare silită. Majoritatea licitațiilor vor fi reprogramate după perioada verii, limitând astfel numărul total al licitațiilor care urmează să se desfășoare în 2021, sub numărul licitațiilor desfășurate înainte de pandemie. Autoritățile pregătesc, de asemenea, măsuri suplimentare pentru a facilita respectarea măsurilor adoptate în decembrie 2020 în vederea îmbunătățirii desfășurării licitațiilor și au confirmat faptul că în iulie 2021 va fi adoptat Codul de procedură civilă revizuit, care completează, printre altele, reforma în domeniul licitațiilor, precum și faptul că acesta va intra în vigoare înainte de următorul an judecătoresc care va începe după perioada verii. Pandemia a continuat să împiedice progresele în ceea ce privește lichidarea garanțiilor de stat executate, dar se așteaptă ca măsurile care au fost deja puse în aplicare să permită o accelerare în al doilea trimestru al anului.

În ansamblu, prezentul raport concluzionează că Grecia a adoptat măsurile necesare pentru a-și îndeplini angajamentele specifice care îi revin, în pofida circumstanțelor dificile cauzate de pandemie. Autoritățile au implementat o serie de reforme fundamentale, inclusiv în domenii care vor fi esențiale pentru gestionarea repercusiunilor pe termen lung ale crizei economice actuale și pentru consolidarea capacității administrației publice de a pune în aplicare cu succes Planul de redresare și reziliență. Instituțiile europene salută implicarea strânsă și constructivă în toate domeniile și încurajează autoritățile să mențină ritmul dinamic și, dacă este necesar, să își intensifice eforturile pentru a remedia întârzierile cauzate parțial de pandemie, în special în ceea ce privește reformele din sectorul financiar.

EVOLUȚII MACROECONOMICE

Impactul pandemiei de coronavirus a marcat traiectoria economiei Greciei în 2020. Produsul intern brut al Greciei s-a contractat cu 8,2 % la nivelul anului 2020, ceea ce reflectă impactul măsurilor de limitare a răspândirii bolilor transmisibile asupra activității economice și, în special, asupra sectorului turismului. În pofida înăspririi restricțiilor menite să limiteze răspândirea pandemiei în ultimul trimestru al anului, economia Greciei a înregistrat o creștere semnificativă de 2,7 % pe trimestru, care reflectă creșterea cheltuielilor publice și o creștere puternică a exporturilor nete. Prețurile de consum au scăzut, în principal din cauza presiunilor deflaționiste puternice exercitate de prețurile la energie și a slăbirii economiei.

Măsurile de sprijinire a ocupării forței de muncă au reușit să protejeze piața muncii prin menținerea ratei șomajului la 16,3 % în 2020, în pofida gravelor perturbări economice cauzate de pandemie. În același timp, ocuparea forței de muncă a scăzut în comparație cu anul precedent, din cauza numărului mai mic de lucrători nou angajați, în principal în sectorul turismului. Principalul sistem de protecție a pieței muncii a fost instituit încă de la începutul anului 2020, sprijinind lucrătorii ale căror contracte de muncă au fost suspendate temporar și protejând în același timp posturile acestora. În martie 2021, numărul de angajați cărora le-au fost suspendate contractele de muncă a ajuns la 547 000 (în 128 400 de întreprinderi), de peste trei ori mai mare decât în octombrie 2020, când a început al doilea val al pandemiei în Grecia. În mod similar, programul de subvenționare pentru ocuparea forței de muncă, lansat în octombrie 2020, a oferit până în prezent locuri de muncă pentru

aproape 30 000 de persoane, dintre care 4 600 erau înainte șomeri de lungă durată. Schema temporară de șomaj tehnic („Synergasia”), sprijinită prin Instrumentul european de sprijin temporar pentru atenuarea riscurilor de șomaj într-o situație de urgență (SURE), a continuat să ofere sprijin pentru aproximativ 17 000 de angajați din 1 600 de întreprinderi în februarie 2021.

Este probabil ca ritmul redresării pe termen scurt să fie ușor mai lent decât se estimase anterior, din cauza prelungirii măsurilor de limitare a răspândirii bolilor transmisibile, însă lansarea preconizată a punerii în aplicare a Planului de redresare și reziliență este menită să stimuleze creșterea în viitor. Se estimează că înăsprirea măsurilor de limitare a răspândirii bolilor transmisibile va afecta ritmul redresării economice în primul trimestru al anului 2021. Cu toate acestea, este probabil ca progresele înregistrate în mod constant în ceea ce privește vaccinarea și redeschiderea treptată a sectorului turismului să accelereze activitatea economică în a doua jumătate a anului. Potrivit previziunilor Comisiei din primăvara anului 2021, se estimează că PIB-ul real al Greciei va crește cu 4,1 % în 2021 și cu 6,0 % în 2022, în principal ca urmare a investițiilor realizate începând cu a doua jumătate a anului 2021. Se preconizează, de asemenea, că exporturile nete vor avea o contribuție pozitivă, susținută de redeschiderea treptată a sectorului turismului. Consumul privat va fi probabil sprijinit prin realizarea unei părți din achizițiile amânate din anul precedent. Creșterea estimată a consumului privat și redresarea, în consecință, a sectorului serviciilor cu utilizare mai intensivă a forței de muncă ar trebui să faciliteze, de asemenea, revenirea lucrătorilor care beneficiază în prezent de scheme de sprijin pentru ocuparea forței de muncă la un loc de muncă obișnuit, permițând o relaxare treptată a măsurilor de sprijin. Se apreciază că inflația va rămâne ușor negativă în 2021, din cauza presiunii negative pe care o exercită sectorul serviciilor asupra prețurilor și a nivelului scăzut al cererii de bunuri industriale. Pentru 2022, se preconizează o redresare lentă a prețurilor de consum, pe măsură ce activitatea economică revine la nivelurile de dinainte de pandemie și activitatea turistică se redresează treptat.

Previziunile Comisiei din primăvara anului 2021 iau în considerare reformele și investițiile incluse în Planul de redresare și reziliență. Planul include o serie de proiecte de investiții mature, în special în domeniul transformării ecologice, al tranziției digitale, al creșterii durabile și favorabile incluziunii, precum și al altor cheltuieli de stimulare a creșterii, care urmează să fie puse în aplicare fără întârziere în a doua jumătate a anului 2021. Prin promovarea transformării ecologice și digitale a Greciei, este probabil ca aceste investiții să ofere un impuls puternic redresării și să stimuleze creșterea cu aproximativ 1,3 puncte procentuale, în medie, în 2021 și în 2022. Pe lângă îmbunătățirea competitivității și a productivității, planul vizează, de asemenea, promovarea ocupării forței de muncă și o redresare favorabilă incluziunii.

Gradul de incertitudine care planează asupra perspectivelor rămâne ridicat. În pofida derulării campaniei de vaccinare, evoluția pandemiei, atât la nivel național, cât și la nivel internațional, prezintă în continuare un grad ridicat de incertitudine. Acest lucru are repercusiuni asupra sectorului turismului și a sectoarelor conexe, cum ar fi sectorul ospitalității și cel al alimentației publice și al serviciilor, care reprezintă o parte relativ importantă a economiei Greciei. Incertitudinea este prezentă și în ceea ce privește viteza de redresare a sectorului întreprinderilor și a celui bancar după eliminarea treptată a măsurilor de sprijin, care ar putea crea presiuni asupra lichidităților întreprinderilor și, eventual, asupra solvabilității acestora. Se preconizează că efectele în cascadă disproporționate vor fi atenuate prin introducerea unui sistem de subvenții pentru plata ratelor pentru creditele de afaceri.

Obstacolele din calea accesului la finanțare, în special pentru întreprinderile mici și mijlocii, persistă, dar se preconizează că vor fi atenuate prin măsurile prezentate în Planul de redresare și reziliență. Evoluțiile de pe piața forței de muncă pe termen scurt vor depinde în mod esențial de eliminarea treptată a măsurilor de sprijinire a pieței muncii, care vor trebui gestionate cu atenție. Factorii geopolitici externi și posibila reizbucnire a crizei migrației după atenuarea pandemiei rămân o sursă de incertitudine. Partea pozitivă este că economiile acumulate pe durata pandemiei ar putea stimula cheltuielile în viitor. În ceea ce privește inflația, incertitudinile legate de perspectivele economice implică riscuri de evoluție negativă a traiectoriei preconizate.

Tabelul 1: **Sinteza principalelor variabile macroeconomice (%)**

	2020	2021	2022
Creșterea PIB-ului real	-8,2	4,1	6,0
Creșterea ocupării forței de muncă	-1,3	0,4	0,7
Rata șomajului	16,3	16,3	16,1
Creșterea indicelui armonizat al prețurilor de consum	-1,3	-0,2	0,6

Sursă: Comisia Europeană

EVOLUȚII BUGETARE

Deficitul primar al Greciei, monitorizat în cadrul supravegherii mai stricte, a ajuns la 7,5 % din PIB în 2020. Deteriorarea situației deficitului, raportată la previziunile Comisiei din toamna anului 2020, se explică prin măsurile suplimentare luate de guvern pentru a face față celui de al doilea val al pandemiei din ultimele luni ale anului 2020. În plus, Eurostat a clarificat mai multe aspecte statistice, ceea ce a contribuit la scăderea soldului bugetar. Aspectul cel mai important al revizuirii statistice este decizia de creștere a tuturor costurilor estimate ale lichidării stocului de garanții în 2020. Această revizuire a determinat adăugarea a 1,2 % din PIB la deficitul anului 2020, dar nu a avut niciun impact asupra nivelului datoriei publice. O altă decizie importantă luată de autoritățile statistice a vizat înregistrarea fiscală a mecanismului de recuperare. Din cauza acumulării constante a stocului de sume de recuperat necolectate, autoritățile statistice au decis să renunțe la practica utilizată anterior pentru înregistrare, care presupunea definirea cheltuielilor angajate în funcție de plafoanele de recuperare, și să înregistreze toate recuperările și rabaturile la momentul colectării sau al compensării lor în mod efectiv. Pentru 2020, se estimează că această modificare a avut un impact de deteriorare a soldului bugetar cu 0,3 % din PIB, în timp ce soldurile bugetare anterioare, din perioada cuprinsă între anii 2012 și 2019 s-au deteriorat, în medie, cu 0,2 % din PIB, fără să aibă impact asupra nivelului datoriei publice.

În 2021, politica bugetară va rămâne acomodativă și se preconizează că în 2022 se va renunța treptat la majoritatea măsurilor bugetare adoptate pentru a atenua costurile sociale și economice ale crizei. Autoritățile susțin sprijinul pentru combaterea pandemiei în 2021 prin prelungirea măsurilor anterioare ca răspuns la cel de al treilea val de infectări. Acest sprijin include o creștere suplimentară a pachetului financiar corespunzător „plăților în avans rambursabile” (sprijin public pentru întreprinderile afectate de pandemie, distribuit sub formă de împrumuturi cu o componentă de subvenționare condiționată), un sprijin bugetar sporit pentru angajații al căror contract de muncă a fost suspendat, creșterea cheltuielilor cu asistența medicală și prelungirea termenelor pentru plata impozitelor. În scenariul actual al relaxării treptate a măsurilor de izolare, se preconizează că, începând cu 2022, se vor

întrerupe majoritatea măsurilor care vizează întreprinderile și gospodăriile care au fost afectate în mod direct de pandemie.

Sunt avute în vedere măsuri suplimentare pentru a oferi în continuare sprijin pentru redresare în 2022, inclusiv reducerea atât de necesară a sarcinii fiscale a întreprinderilor. Rata redusă a contribuțiilor la asigurări sociale și reducerea taxei de solidaritate socială în sectorul privat vor rămâne în vigoare și în 2022. Autoritățile au decis, de asemenea, să reducă rata plăților în avans a impozitului pe profit, de la 100 % la 70 % în 2021, și să o mențină la 80 % începând din 2022. Această măsură urmărește să protejeze lichiditățile și investițiile private, având în vedere că, în caz contrar, întreprinderile ar trebui să facă față unei rate de impozitare efectivă de aproape 50 % atunci când devin profitabile ([8]), ceea ce ar reprezenta un risc major pentru investițiile private. În plus, impozitul pe profit va fi redus cu două puncte procentuale, la 22 % începând cu anul fiscal 2021. Impactul negativ permanent al acestei măsuri asupra finanțelor publice este minor, de aproximativ 0,1 % din PIB, dar reprezintă un pas în direcția cea bună pentru abordarea nivelului ridicat al sarcinii fiscale a întreprinderilor, care constituie de mult timp un motiv de îngrijorare ([9]). Impactul acestei măsuri va fi compensat prin creșterea permanentă a veniturilor din contul pentru sursele regenerabile de energie, urmând să fie aplicat începând din 2021, în special prin alocarea certificatelor de emisii de gaze cu efect de seră și prin introducerea unei taxe verzi pentru consumul de motorină.

Previziunile Comisiei din primăvara anului 2021 estimează că deficitul primar monitorizat în cadrul supravegherii mai stricte va ajunge la 7,3 % din PIB în 2021 și la 0,5 % din PIB în 2022, în strânsă corelație cu previziunile autorităților ([10]). Această estimare ține seama de expirarea treptată a măsurilor de sprijin bugetar și de redresarea economică preconizată. Estimarea include, de asemenea, costul „plăților în avans rambursabile” (sprijin public pentru întreprinderile afectate de pandemie, distribuit sub formă de împrumuturi cu o componentă de subvenționare condiționată). Provizioanele pentru garanțiile acordate în contextul pandemiei au fost înregistrate în 2020. În schimb, garanțiile

([8]) În Grecia, întreprinderile plătesc un avans la impozitul pe profit, calculat pe baza profiturilor obținute în anul precedent, achitarea impozitului realizându-se în anul următor, după ce se cunosc profiturile. Aceasta înseamnă că, în cazul în care o societate realizează un profit în anul T-1 pentru prima dată, aceasta va trebui să plătească în anul T un avans de 24 % din impozitul datorat pentru anul T și un impozit pe profit de 24 % pentru profitul realizat în anul T-1, prin mecanismul de compensare, deoarece în anul precedent nu a plătit niciun avans. Aceasta se adaugă la o rată de impozitare efectivă de 48 % în anul T.

([9]) Pentru o analiză a sarcinii fiscale, a se vedea cel de al 2-lea raport privind supravegherea mai strictă (februarie 2019).

([10]) Clauza derogatorie generală a fost activată de comun acord între Comisia Europeană și Consiliul European în martie 2020 și rămâne activă în 2021, astfel cum se precizează în Strategia anuală privind creșterea durabilă pentru 2021. Clauza derogatorie generală permite o abatere temporară de la cerințele bugetare, inclusiv de la obiectivele bugetare ale Greciei monitorizate în cadrul supravegherii mai stricte, cu condiția ca acest lucru să nu pună în pericol sustenabilitatea finanțelor publice pe termen mediu. În martie 2021, Comisia a adoptat o comunicare care sugerează că statele membre cu niveluri ridicate ale datoriei, precum Grecia, ar trebui să aplice politici bugetare prudente în 2022, menținând în același timp investițiile finanțate la nivel național și recurgând la granturi din cadrul Mecanismului de redresare și reziliență pentru a finanța proiecte de investiții suplimentare de înaltă calitate și reforme structurale. Pe baza previziunilor Comisiei din primăvara anului 2021, la data de 2 iunie, Comisia a considerat că erau îndeplinite condițiile pentru continuarea aplicării clauzei derogatorii generale în 2022 și pentru dezactivarea acesteia începând cu 2023. Situațiile specifice fiecărei țări vor continua să fie luate în considerare după dezactivarea clauzei derogatorii generale. A se vedea „Comunicarea Comisiei privind coordonarea politicilor economice în 2021: depășirea crizei COVID-19, sprijinirea redresării și modernizarea economiei noastre”, Bruxelles, 2.6.2021, COM (2021)500 final.

acordate în cadrul schemei Hercule pot afecta echilibrul bugetar numai în viitor, în cazul în care sunt utilizate și atunci când sunt utilizate. Previziunile efectuate de Comisie în primăvară iau în considerare sprijinul financiar pe scară largă oferit prin reformele de stimulare a creșterii și a investițiilor incluse în Planul de redresare și reziliență al Greciei, care, potrivit estimărilor, vor oferi un sprijin substanțial economiei și vor stimula creșterea potențială. Acest lucru va facilita, la rândul său, realizarea unor situații bugetare prudente. Programul de stabilitate al autorităților pentru 2021 prevede că deficitul primar va ajunge la 7,2 % din PIB în 2021 și la 0,3 % din PIB în 2022.

Tabelul 2: **Principalii factori ai proiecției bugetare**

	2020 Real	2021 Prev.	2022 Prev.
Venituri totale, mlrd. EUR	**82,9**	**84,6**	**90,0**
% din PIB	**50,0**	**49,2**	**48,9**
	nivel	*variație anuală (mlrd. EUR)*	
Venituri totale, mlrd. EUR	**82,9**	**1,7**	**5,5**
Impact macroeconomic		1,0	3,0
Măsuri pe partea de venituri		-2,1	1,2
Venituri nefiscale și creanțe aferente fondurilor UE		0,5	0,9
Alte ajustări		2,2	0,4
Cheltuieli primare totale, mlrd. EUR	**95,3**	**97,1**	**90,9**
% din PIB	**57,5**	**56,5**	**49,4**
	nivel	*variație anuală (mlrd. EUR)*	
Cheltuieli primare totale, mlrd. EUR	**95,3**	**1,8**	**-6,2**
Compensații pentru angajați	22,3	0,4	0,2
Transferuri sociale	39,5	0,9	-0,3
Investiții	5,2	3,8	2,0
Consum intermediar	8,7	1,3	-0,5
Alte cheltuieli și rezerve	19,8	-4,6	-7,5
Sold primar în cadrul supravegherii mai stricte, mlrd. EUR	**-12,4**	**-12,6**	**-0,9**
% din PIB	**-7,5**	**-7,3**	**-0,5**

Sursă: Comisia Europeană

Autoritățile au adoptat o legislație secundară prin care se stabilesc criteriile de revenire la sistemul de decontare a impozitelor pentru obligațiile fiscale care au fost întrerupte înainte de pandemie. Această legislație se înscrie în cadrul acordurilor convenite în contextul celui de al 8-lea raport privind supravegherea mai strictă și operaționalizează o „a doua șansă” pentru cei care au renunțat la sistemele de decontare anterioare după revizuirea cadrului din noiembrie 2019. Legislația introduce criterii privind averile, pierderile de venituri și criterii stricte privind conformitatea, ceea ce reprezintă o noutate oportună a cadrului.

Riscurile bugetare sunt în continuare substanțiale. În mare parte, acestea sunt determinate în continuare de incertitudinea legată de evoluția pandemiei și de sprijinul bugetar suplimentar care ar putea deveni necesar pentru a atenua costurile sociale și economice ale crizei sanitare. Alte riscuri sunt legate de costul real al garanțiilor de stat și al avansurilor rambursabile extinse în timpul pandemiei. Schema planificată de vânzare și leaseback a proprietăților deținute de debitori vulnerabili poate genera costuri bugetare substanțiale dacă

este clasificată în sectorul administrațiilor publice ([11]). Riscurile care decurg din cauzele împotriva Societății imobiliare publice (ETAD) și din provocările juridice în curs împotriva reformelor anterioare, astfel cum sunt descrise în rapoartele anterioare, rămân considerabile. O reapariție a fluxurilor de migrație ar deteriora soldul bugetar în viitor. În cele din urmă, previziunea presupune execuția integrală a plafoanelor bugetare care, dacă nu sunt atinse, ar îmbunătăți rezultatul bugetar în detrimentul reducerii contribuției cheltuielilor publice la creșterea economică.

FINANȚAREA DATORIEI SUVERANE

Spreadurile randamentelor obligațiunilor suverane au fost stabile începând cu luna februarie 2021, situându-se la aproximativ 60 de puncte de bază pe perioada de cinci ani. Condițiile favorabile de finanțare sunt susținute totodată de orientarea acomodativă a politicii monetare a Băncii Centrale Europene, inclusiv de programul său temporar de achiziționare în regim de urgență în caz de pandemie. Grecia a continuat să fie prezentă pe piețele de obligațiuni și să-și pună în aplicare planul de finanțare. În luna martie, au fost mobilizate 2,5 miliarde EUR prin emiterea unei obligațiuni de stat cu scadența la 30 de ani al cărei randament se situează puțin sub 2 %. Aceasta a fost supralicitată de peste 10 ori și a fost prima obligațiune suverană cu scadența la 30 de ani emisă în Grecia după 2007. Tot în luna martie, Grecia a efectuat rambursarea anticipată parțială a împrumuturilor acordate de Fondul Monetar Internațional, ceea ce reprezintă un pas care trebuie salutat, întrucât contribuie la reducerea riscului valutar și transmite pieților semnalul adecvat. Valoarea împrumuturilor restante către Fondul Monetar Internațional este de 1,8 miliarde EUR. Rezervele de lichidități ale administrației publice se ridicau la aproximativ 28 de miliarde EUR la sfârșitul lunii martie 2021, ceea ce ar fi suficient pentru a acoperi nevoile de finanțare ale administrației publice pentru o perioadă mai mare de un an în condițiile proiecțiilor bugetare actuale. În aprilie 2021, agenția Standard & Poor a inclus ratingul de credit suveran al Greciei într-o categorie superioară, acesta trecând de la categoria BB- la categoria BB, menținând în același timp o perspectivă pozitivă. Odată cu această actualizare, ratingul suveran al Greciei este cu doar două trepte sub ratingul categoriei de investiții la două agenții de rating.

ANALIZA SUSTENABILITĂȚII DATORIEI

O actualizare a analizei sustenabilității datoriei a fost realizată pe baza perspectivelor macroeconomice și bugetare actualizate în previziunile Comisiei din primăvara anului 2021. Metodologia a fost publicată în cel de al 8-lea raport privind supravegherea mai strictă. Cadrul urmărește îndeaproape cadrul Comisiei pentru Monitorul privind sustenabilitatea datoriei și ia în considerare scenarii alternative suplimentare. Ratele forward utilizate pentru prezumpțiile privind rata dobânzilor sunt cele de la sfârșitul lunii martie 2021.

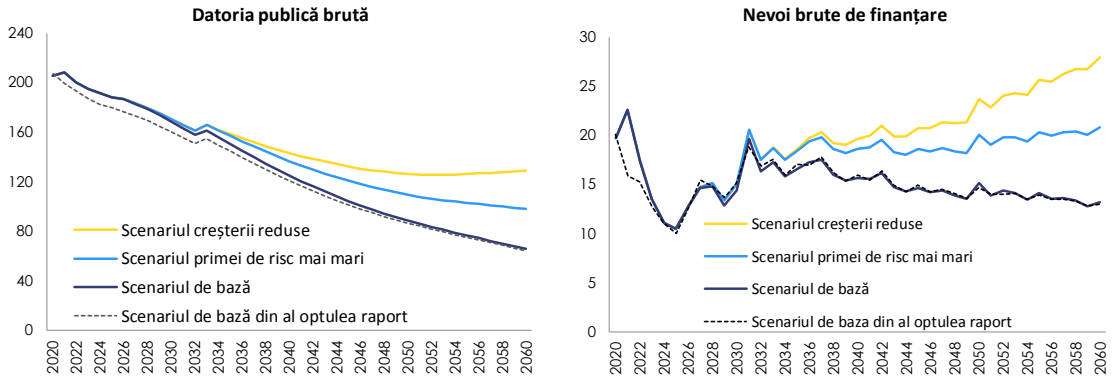
Pandemia prelungită a determinat creșterea riscurilor în materie de sustenabilitate a finanțelor publice, care sunt parțial compensate de redresarea economică preconizată. Rezultatele analizei arată că, în scenariul de referință, ponderea datoriei în PIB rămâne pe o traiectorie descendentă începând din 2021. Se estimează că datoria va ajunge la 169 % până

([11]) În funcție de gradul de libertate economică și de asumare a responsabilității care caracterizează funcționarea unei astfel de organizații, aceasta poate fi considerată sau nu parte a administrației publice. În cazul în care statul definește marea majoritate a condițiilor de funcționare a acesteia într-un mod care îi limitează puterea discreționară asupra unor parametri importanți, organizația respectivă poate fi clasificată ca făcând parte din administrația publică. În acest caz, achizițiile efectuate de această organizație ar fi considerate cheltuieli publice.

la sfârșitul deceniului și că va scădea sub 100 % din PIB până în 2047 în scenariul de referință.

Evaluarea ia în considerare impactul pozitiv preconizat al Mecanismului de redresare și reziliență asupra creșterii economice în următorii șase ani. Evaluarea a fost realizată pe baza informațiilor furnizate în Planul de redresare și reziliență, reflectate în ipotezele utilizate în previziunile realizate de Comisie în primăvară, și nu aduce atingere evaluării oficiale a Planului de redresare și reziliență efectuate de Comisie. Se preconizează că măsurile prezentate în cadrul Mecanismului de redresare și reziliență vor avea, în medie, un efect multiplicator de 0,8 asupra PIB-ului real între 2021 și 2026. Deși acest aspect are un impact pe termen lung asupra nivelurilor PIB-ului, această analiză a sustenabilității datoriei nu ține seama de niciun potențial impact pe termen lung al Mecanismului de redresare și reziliență asupra unei eventuale creșteri a PIB-ului după 2026. În ceea ce privește finanțarea, se preconizează că 13 % din valoarea pachetului financiar total va fi plătită în 2021 ca prefinanțare. În ceea ce privește împrumuturile, calculele se bazează pe planul guvernului de a împrumuta întreaga sumă sectorului privat, sub formă de cofinanțare, cu scadențe egale cu cele ale împrumuturilor acordate prin Mecanismul de redresare și reziliență. Acest lucru conduce la creșterea nevoilor brute de finanțare pe termen scurt, dar nu are niciun impact asupra nivelurilor nominale ale datoriei pe termen lung, deoarece se presupune că rambursarea împrumuturilor de către sectorul privat către guvern va furniza finanțarea necesară pentru rambursarea împrumutului administrației publice către UE. Simulările actuale nu iau în considerare posibilul impact al componentei de împrumut a mecanismului asupra soldului bugetar (cu excepția efectelor secundare).

Graficul 1: **Rezultatele analizei sustenabilității datoriei**

Sursă: Serviciile Comisiei

Tabelul 3: **Principalele ipoteze și rezultate**

		2021	2022	2023	2024	2030	2040	2050	2060	media 2021-2029	media 2030-2060
Ipoteze	Sold primar (% din PIB)	-7,3	-0,5	2,2	2,2	2,2	2,2	2,2	2,2	0,8	2,2
	Creșterea PIB-ului real	4,1	6,0	2,4	1,7	0,7	1,7	1,6	1,5	2,0	1,5
	Creșterea PIB-ului nominal	3,8	6,7	3,2	2,5	2,8	3,8	3,6	3,5	2,9	3,5
	Rata de refinanțare (scadență la 10 ani)	0,8	1,0	1,1	1,3	2,3	3,1	4,0	4,0	1,5	3,4
Rezultate	Nevoi brute de finanțare (% din PIB)	22,6	17,4	13,5	11,1	14,3	15,6	15,2	13,2		
	Datoria publică brută (% din PIB)	208,1	200,1	194,9	191,6	168,8	124,8	88,3	65,4		

Sursă: Serviciile Comisiei

Nevoile de finanțare brute se mențin la un nivel ridicat pe termen scurt, în principal din cauza deficitului primar ridicat. Se preconizează că punerea în aplicare a mecanismului de împrumut prezentat în Planul de redresare și reziliență va contribui la creșterea nevoilor de

finanțare brute în perioada 2021-2022, cu toate că această nevoie suplimentară de finanțare este acoperită prin plata prezumată a împrumutului acordat prin Mecanismul de redresare și reziliență. Se preconizează că nevoile de finanțare vor fi moderate în anii următori și că vor rămâne sub 15 % din PIB până în 2030. După o perioadă în care nivelul nevoilor de finanțare brute a fost ridicat și în contextul începerii rambursării împrumuturilor acordate în temeiul programului din cadrul Mecanismului european de stabilitate și al expirării perioadei de amânare a plății dobânzilor aferente împrumuturilor acordate în cadrul Fondului european de stabilitate financiară, se preconizează că în anii 2030 aceste nevoi se vor menține pe o traiectorie descendentă și vor ajunge la 13 % din PIB până în 2060.

Tabelul 4: **Principalele ipoteze ale scenariilor**

		2021	2022	2023	2024	2030	2040	2050	2060	media 2021-2029	media 2030-2060
Creșterea PIB-ului nominal (%)	Scenariul de bază	3,8	6,7	3,2	2,5	2,8	3,8	3,6	3,5	2,9	3,5
	Scenariul primei de risc mai mari	3,8	6,7	3,2	2,5	2,8	3,8	3,6	3,5	2,9	3,5
	Scenariul creșterii reduse	3,8	6,7	3,2	2,5	2,8	3,0	3,0	3,0	2,9	3,0
Rata de refinanțare (%)	Scenariul de bază	0,8	1,0	1,1	1,3	2,3	3,1	4,0	4,0	1,5	3,4
	Scenariul primei de risc mai mari	0,8	1,0	1,1	1,3	4,0	4,7	5,9	6,0	2,3	5,2
	Scenariul creșterii reduse	0,8	1,0	1,1	1,3	4,0	4,7	5,9	6,0	2,3	5,2

Sursă: Serviciile Comisiei

Scenariile alternative indică o creștere ușoară a riscurilor în materie de sustenabilitate. Cele două scenarii alternative elaborate în cel de al 8-lea raport privind supravegherea mai strictă au fost, de asemenea, actualizate. Potrivit scenariului „cu o primă de risc mai mare", nivelul datoriei este în general mai ridicat, dar se menține pe o traiectorie descendentă pe parcursul perioadei care face obiectul evaluării. Nevoile de finanțare brute sunt mai mari pe termen lung și depășesc cu puțin 20 % din PIB în ultimii ani luați în considerare în cadrul proiecției. În scenariul „creșterii economice reduse", se menține pe termen lung nivelul ridicat al datoriei, iar nevoile de finanțare brute cresc în timp, depășind în permanență 20 % din PIB după a doua jumătate a anilor 2040.

Structura datoriei publice și profilul scadenței acesteia atenuează vulnerabilitățile datoriei, în timp ce datoriile contingente ar putea genera riscuri suplimentare. O mare parte din datorie este finanțată la rate scăzute, cu scadențe lungi, care, împreună cu rezervele mari de lichidități ale administrației publice elene, atenuează în mod eficace impactul fluctuațiilor pe termen scurt ale costurilor de finanțare. Analiza sustenabilității datoriei prezentată în prezentul raport nu ia în considerare impactul pe termen lung al reformelor și al investițiilor prezentate în Planul de redresare și reziliență asupra creșterii economice, care ar putea atenua într-o mai mare măsură riscurile legate de sustenabilitate. În schimb, există riscuri care decurg din incertitudinea legată de datoriile contingente față de sectorul privat, inclusiv de garanțiile de stat acordate întreprinderilor și persoanelor care desfășoară o activitate independentă în timpul pandemiei sau în contextul schemei Hercule. În cele din urmă, o inversare a situației care predomină în prezent, caracterizată de rate scăzute ale dobânzii pe termen mediu ar conduce, de asemenea, la creșterea riscurilor în materie de sustenabilitate, în cazul în care aceasta s-ar materializa.

EVOLUȚIILE DIN SECTORUL FINANCIAR

Profitabilitatea băncilor a crescut în 2020, acestea beneficiind de câștiguri extraordinare ca urmare a operațiunilor de tranzacționare, precum și de costuri de finanțare scăzute. În același timp, unele bănci s-au axat la începutul perioadei pe constituirea de provizioane legate de impactul pandemiei și al viitoarelor securitizări. Băncile au înregistrat în portofoliile lor de obligațiuni de stat câștiguri pozitive ca urmare a

operațiunilor de tranzacționare și un cost mai scăzut al finanțării, ca urmare a operațiunilor ample de furnizare de lichiditate derulate de Eurosistem și a reducerii costurilor depozitelor persoanelor fizice. În același timp, deprecierile au fost mai mari, pentru a răspunde nevoilor mai mari de provizionare din cauza pandemiei și pentru a anticipa tranzacțiile planificate de securitizare a creditelor neperformante în 2021. În plus, o bancă de importanță sistemică a trebuit să contabilizeze pierderile suferite în cadrul unei tranzacții de securitizare efectuate la sfârșitul anului 2020. În ceea ce privește aspectele pozitive, băncile au limitat costurile de funcționare ca urmare a punerii în aplicare a sistemelor de ieșire voluntară a personalului. În general, sistemul bancar în ansamblu a înregistrat pierderi după impozitare în 2020, evitând, în același timp, utilizarea creditelor fiscale amânate în urma transformărilor instituționale anterioare („hive-downs"). Situația actuală, caracterizată prin rate scăzute ale dobânzilor și incertitudine cu privire la perspectivele economice, influențează previziunile pentru anul 2021. Ratele scăzute ale dobânzilor ar trebui să sprijine în continuare activitatea economică, însă acestea vor exercita, de asemenea, mai multă presiune asupra marjelor nete ale dobânzilor, în special după curățarea preconizată a bilanțurilor. Acest lucru ar putea fi contrabalansat prin noi activități de creditare, prin creșterea comisioanelor aferente serviciilor digitale, prin gestionarea patrimoniului și prin activități în domeniul asigurărilor bancare, precum și prin inițiative de reducere a costurilor. Deprecierile s-ar putea normaliza datorită bilanțurilor mai solide, cu condiția ca eforturile de reducere a creditelor neperformante să aibă succes.

Poziția de capital a sistemului bancar în ansamblu este în general adecvată, dar este în continuare amenințată din cauza profitabilității scăzute și a calității slabe a activelor, în timp ce interdependența dintre datoria suverană și bănci a devenit mai solidă. Rata medie a fondurilor proprii de nivel 1 de bază și rata fondurilor proprii totale consolidate ale instituțiilor bancare erau, la sfârșitul lunii septembrie 2020, de 14,6 % și, respectiv, de 16,3 % din activele ponderate în funcție de risc. Deși băncile iau o serie de măsuri de consolidare a capitalului pentru a acoperi costul viitoarelor securitizări ale creditelor neperformante și eliminarea treptată a mecanismelor prudențiale tranzitorii, nivelurile scăzute ale rentabilității ar putea ridica probleme pentru situația capitalurilor băncilor în viitor. În plus, acest lucru poate conduce la creșterea ponderii, care este deja semnificativă, a creditelor fiscale amânate în cadrul capitalului băncilor (59 % din rata fondurilor proprii de nivel 1 de bază la sfârșitul anului 2020). Ponderea mare a creditelor fiscale amânate, creșterea numărului de obligațiuni de stat naționale deținute de bănci, participațiile statului în acest sector și garanțiile de stat în cadrul schemei Hercule implică o interdependență mai solidă între datoria suverană și bănci, care va trebui monitorizată îndeaproape în viitor. În ceea ce privește aspectele pozitive, prima majorare a capitalului social realizată de o bancă de importanță sistemică care a avut loc după 2015 s-a încheiat cu succes în aprilie 2021, obținându-se 1,38 miliarde EUR. Pe termen mediu, în conformitate cu cadrul UE de reglementare a domeniului bancar, va trebui ca băncile elene, la fel ca toate băncile din UE, să emită, de asemenea, sume substanțiale pentru datoriile care pot fi recapitalizate intern în următorii ani pentru a îndeplini cerința minimă de fonduri proprii și datorii eligibile (MREL), ceea ce ar putea exercita o presiune ascendentă asupra costului finanțării negarantate pe termen lung.

Se preconizează că prelungirea schemei Hercule va facilita accelerarea reducerii creditelor neperformante în 2021, în principal prin acțiuni anorganice ([12]), pe baza

([12]) Acțiunile anorganice se referă la vânzările și securitizările de credite neperformante. Acțiunile organice se referă la restructurarea internă a creditelor neperformante sau la lichidarea garanțiilor reale corespunzătoare acestora.

performanței considerabile din anul precedent. Vânzările și securitizările portofoliilor de credite neperformante din cadrul schemei Hercule au fost principalul factor care a determinat o scădere substanțială de 21,1 miliarde EUR în cadrul stocului de credite neperformante în 2020, ajungând la 47,5 miliarde EUR, pe bază individuală, după o performanță considerabilă în al patrulea trimestru. Prin urmare, rata creditelor neperformante a scăzut la 30,2 % ([13]), rămânând totuși cea mai ridicată rată din zona euro. Progresele constante realizate în 2020, în pofida pandemiei și a scăderii numărului de credite restructurate, au fost susținute prin cele mai scăzute rate de nerambursare din perspectivă istorică, datorită moratoriilor și măsurilor de sprijin de stat în vigoare. Se preconizează că recenta prelungire a schemei Hercule de protecție a activelor cu o perioadă suplimentară de 18 luni, împreună cu adăugarea unei sume de 12 miliarde EUR care crește valoarea pachetului de garanții de stat din cadrul schemei la 24 de miliarde EUR, vor permite băncilor elene să își pună în aplicare în continuare strategiile de reducere a creditelor neperformante, în încercarea de a se ajunge la rate ale creditelor neperformante cu singură cifră în 2022 ([14]). Succesul acestor planuri ambițioase de reducere depinde de o serie de factori, cum ar fi amploarea fluxurilor de noi credite neperformante, creșterea economică viitoare și condițiile generale de piață. Autoritățile evaluează necesitatea unei modificări suplimentare a legislației relevante de punere în aplicare a schemei Hercule pentru ca aceasta să reflecte impactul negativ al pandemiei asupra recuperărilor ([15]). Comisia a aprobat măsura întrucât nu reprezintă ajutor de stat.

Semnalele inițiale privind comportamentul în materie de plăți după expirarea moratoriilor sugerează că impactul negativ asupra calității activelor ar putea fi, în general, conform așteptărilor inițiale ale băncilor, dar există în continuare riscuri de evoluție negativă. Majoritatea moratoriilor au expirat la sfârșitul anului 2020, cu câteva excepții limitate, legate în special de sectorul ospitalității. Rezultatele inițiale pentru primele două luni ale anului 2021 sugerează că numărul potențialelor cazuri de nerespectare a obligațiilor de plată nu poate depăși estimarea inițială inclusă în planurile de afaceri ale băncilor sau nivelul minim din cadrul proiecțiilor actuale ale Băncii Greciei. Tranziția lină către un model normal de plată pentru debitori este sprijinită, de asemenea, de a) sistemul temporar de subvenționare pentru plata ratelor instituit de autorități pentru debitorii afectați de coronavirus care beneficiază de împrumuturi garantate cu locuința principală (schema „Gefyra") și b) o serie de produse cu o rată crescătoare a dobânzii oferite de bănci clienților viabili care se confruntă cu dificultăți temporare. De asemenea, a fost adoptată recent o schemă similară cu schema Gefyra, care vizează împrumuturile pentru întreprinderile mici și mijlocii și pentru profesioniști, care va contribui la atenuarea oricărui efect în cascadă disproporționat după expirarea moratoriilor. Cu toate acestea, riscurile de evoluție negativă persistă, deoarece impactul negativ asupra calității activelor ar putea să se resimtă și în a doua jumătate a anului 2021 sau la începutul anului 2022, în special ca urmare a încetării diferitelor programe de sprijin de stat. Acest lucru ar putea ar implica nevoi de provizionare

([13]) Sursă: Banca Greciei.

([14]) Trei operațiuni din cadrul schemei inițiale Hercule, în care sunt implicate credite neperformante în valoare totală de 17,6 miliarde EUR, au fost semnate și vor fi încheiate în prima jumătate a anului 2021, existând încă o tranzacție care se apropie de finalizare pentru un portofoliu de împrumuturi de 6 miliarde EUR. În plus, au fost anunțate încă alte patru tranzacții în valoare de 16,3 miliarde EUR din securitizări și se estimează că acestea se vor realiza, profitând de recenta prelungire a schemei, în perioada cuprinsă între al patrulea trimestru al anului 2021 și al doilea trimestru al anului 2022.

([15]) Suspendarea măsurilor de executare în perioada pandemiei a afectat capacitatea administratorilor de credite de a-și recupera creditele. Autoritățile evaluează dacă ar putea fi asigurat un anumit nivel de flexibilitate, având în vedere că cadrul legislativ prevede măsuri în cazul în care recuperările nu corespund proiecțiilor privind planurile de afaceri.

mai mari decât cele contabilizate până în prezent pentru a reflecta pe deplin eventualul impact al pandemiei asupra portofoliului de credite. În plus, fluxul material de noi credite neperformante indică în continuare, în oricare dintre scenarii, necesitatea de a se îmbunătăți capacitatea internă a băncilor de restructurare viabilă a creditelor pe termen lung pentru a îndeplini obiectivele ambițioase de reducere a creditelor neperformante.

Banca Elenă de Dezvoltare continuă să sprijine creditele, nu numai prin măsuri legate de pandemie, ci și prin noi inițiative planificate pentru 2021. Fondul de garantare COVID-19 pentru întreprinderi a reușit să ofere împrumuturi în valoare de 5,4 miliarde EUR până la sfârșitul lunii martie, în timp ce lansarea unei noi cereri de propuneri pentru întreprinderile mici și pentru profesioniști ar trebui să mobilizeze împrumuturi suplimentare în valoare de 0,4 miliarde EUR. În cadrul schemei TEPIX II, până la sfârșitul lunii martie au fost acordate împrumuturi în valoare de aproape 2,6 miliarde EUR. În plus, se poartă discuții pentru punerea în aplicare, în cursul anului, a unor scheme suplimentare care să pună accentul pe întreprinderile mici și mijlocii. Impactul pozitiv al acestor programe de sprijin a consolidat creditele nete acordate societăților nefinanciare, care au continuat să înregistreze rate record de creștere pe 12 luni, ajungând la 10,3 % în februarie 2021, întreprinderile mari înregistrând rate mai ridicate decât întreprinderile mici și mijlocii. Cu toate acestea, eliminarea treptată viitoare a măsurilor de sprijin de stat poate afecta capacitatea băncilor de a menține astfel de niveluri de creștere a creditului în viitor. Costul creditelor acordate societăților nefinanciare s-a menținut la un nivel relativ stabil, la un nivel minim istoric în cazul întreprinderilor mari, în timp ce în cazul întreprinderilor mai mici au fost observate creșteri minore, reflectând creșterea riscului de credit. Creditele nete acordate gospodăriilor continuă să înregistreze o rată de creștere pe 12 luni negativă stabilă (-2,5 % în februarie 2021), în pofida scăderii ratelor creditelor bancare pentru acest tip de credit.

Fondul elen pentru stabilitate financiară a finalizat cea de a 3-a evaluare a guvernanței corporative a consiliilor de administrație ale celor patru bănci de importanță sistemică. Evaluarea va fi urmată de o listă de recomandări adresate băncilor. În același timp, modificarea recent adoptată a legii care îl reglementează îi permite fondului să participe, în calitate de investitor privat, la viitoarele majorări de capital ale băncilor în care deține o participație, începând cu recenta majorare a capitalului social realizată de una dintre băncile de importanță sistemică. Se preconizează că alte aspecte-cheie, printre care durata de viață a fondului, guvernanța, drepturile speciale, strategia de cesionare și criteriile de eligibilitate pentru consiliile de administrație ale băncilor, vor fi abordate în comun până în octombrie 2021.